

PROTOKOL

2021 | YIL 2 SAYI 2

KARADENİZ TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
STRATEJİK ARAŞTIRMA
MERKEZİ DERGİSİ

Türk Dış Politikası ve Türk Boğazları

İsmail Köse

**Latin Amerika'da İstikrar Sorunu:
Venezuela Örneği**

**Dilek Karadeniz
Topal**

**Çevresel Güvenlik Kavramı Üzerine
Genel Bir Değerlendirme**

**Muhammed
Yunus Bilgili**

**Covid-19 Pandemisi ve Küresel İş Birliği
Modeli Olarak Covax Girişimi**

**Tuğba Aydın
Halisoğlu**

**Koronavirüs Salgınının Körfez Ülkeleri
Üzerindeki Etkileri**

Selma Özcan

**Covid-19 Pandemisinin
Türk Hukuk Sistemine Etkisi**

**Yahya Güven &
Hayriye Şengün**

**Pandemi Sürecinin
Kariyer Gelişimine Etkileri**

Mukaddes Güler

**Vahşetin Çağrısı:
Biyo-Kaderci Bir Dilin İnşası**

Ragıp Ergün

KARADENİZ

**KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**
Stratejik Araştırma Merkezi

SAM

EDİTÖRLER

Dr. Öğr. Üyesi Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Doç. Dr. Abdullah UZUN

EDİTÖR YARDIMCILARI

Öğr. Gör. Fatma NALBANT

Arş. Gör. Tülay DEMİR

Arş. Gör. Nisa ERDEM

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Bünyamin ER (Yönetim Bilişim Sistemleri)

Doç. Dr. İsmail KÖSE (Uluslararası İlişkiler)

Doç. Dr. Umut ÜZAR (İktisat)

Dr. Öğr. Üyesi Cenk BEYAZ (Sosyoloji)

Dr. Öğr. Üyesi Vahit GÜNTAY (Uluslararası İlişkiler)

İLETİŞİM

Karadeniz Teknik Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, No:2-06

Telefon: 04623773227

Faks: +90 462 325 3205 – 325 3185

E-Posta: sam@ktu.edu.tr

Web: www.ktu.edu.tr/sam

Yayın Türü:

Ulusal Süreli

**KARADENİZ TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ**

**STRATEJİK
ARAŞTIRMA MERKEZİ**

PROTOKOL DERGİSİ

SAHİBİ

Doç. Dr.
Özgür TÜFEKÇİ

Karadeniz Teknik
Üniversitesi
Stratejik Araştırma
Merkezi Müdürü

KTÜ SAM Protokol Dergisi kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, iktisat, işletme ve sosyoloji başta olmak üzere sosyal bilimler alanında, kısa makalelere yer veren akademik bir dergidir. Kısa makalelerin yanı sıra rapor, derleme, konferans notları, örnek olay, kitap tanıtımı vb. makale dışı yazılara da dergi bünyesinde her sayıda belirli oranda yer verilecektir.

KTÜ SAM Protokol Dergisi Şubat ve Ağustos aylarında olmak üzere yılda iki kez yayımlanır.

Dergide yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yazarlara aittir; Derginin sorumluluğu yoktur.

PROTOKOL

2021 | YIL 2 SAYI 2

KARADENİZ TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
STRATEJİK ARAŞTIRMA
MERKEZİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

<i>Kısa makale</i>	Türk Dış Politikası ve Türk Boğazları <i>İsmail Köse</i>	5-10
<i>Kısa makale</i>	Latin Amerika'da İstikrar Sorunu: Venezuela Örneği <i>Dilek Karadeniz Topal</i>	12-23
<i>Kısa makale</i>	Çevresel Güvenlik Kavramı Üzerine Genel Bir Değerlendirme <i>Muhammed Yunus Bilgili</i>	25-34
<i>Kısa makale</i>	Covid-19 Pandemisi ve Küresel İş Birliği Modeli Olarak Covax Girişimi <i>Tuğba Aydın Halisoğlu</i>	36-45
<i>Kısa makale</i>	Koronavirüs Salgınının Körfez Ülkeleri Üzerindeki Etkileri <i>Selma Özcan</i>	47-57
<i>Kısa makale</i>	Covid-19 Pandemisinin Türk Hukuk Sistemine Etkisi <i>Yahya Güven & Hayriye Şengün</i>	59-69
<i>Kısa makale</i>	Pandemi Sürecinin Kariyer Gelişimine Etkileri <i>Mukaddes Güler</i>	71-78
<i>Eser İncelemesi</i>	Vahşetin Çağrısı: Biyo-Kadercı Bir Dilin İnşası <i>Ragıp Ergün</i>	80-86

TÜRK DIŞ POLİTİKASI VE TÜRK BOĞAZLARI

Doç. Dr. İsmail Köse
Karadeniz Teknik Üniversitesi
ismailkosetr@hotmail.com

Öz

Türk Boğazları, İstanbul'un fethinden günümüze Türk Dış Politikası'nın temel bileşenleri arasındadır. Önce mutlak Osmanlı hakimiyetinde bulunup, Osmanlı dönemi Türk Dış Politikasının en önemli araçlarından birisi olan Boğazlar ve Boğazlardaki kontrolün olanak sağladığı Karadeniz hakimiyeti KüçükKaynarca Antlaşması sonrasında uygulamaya konulan denge politikasının ana bileşeni olagelmıştır. I. Dünya Savaşı'nın ana pazarlık başlıkları arasında yer alan Boğazlar, Savaş sonrası dış politikanın da esaslı araçları arasında olmayı sürdürmüşlerdir. Soğuk Savaş süresince NATO ittifakındaki en etkili sonuç alıcı dış politika aracı olan Boğazlar, Soğuk Savaş sonrasında askeri olmanın yanında ticari önem de kazanmışlardır. Bu kısa makalede son dönemde Boğazlarla ilgili tartışmalar ve Boğazların Türk Dış Politikasındaki çarpan etkisi analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Boğazlar, Rusya, Montrö, Türk Dış Politikası, Geçiş Rejimi

1. Türk Boğazları'nın Oluşumu

Dördüncü zamanda sona eren Buzul Çağı, *Pleistosen* devir aynı zamanda Boğazların oluşumunun başladığı dönemdir. Bu dönemde Karadeniz büyük bir göldü. Anadolu'nun kuzey yamaçları, Balkanlar'ın doğusu, Kafkaslar, Kırım Sahilleri su altındaydı. Günümüzde Yakın Karadeniz Havzası etrafındaki dağ tepelerinde, derin vadilerde deniz canlılarına ait fosillerin bulunması bir zamanlar bu bölgelerin deniz altında olduğunu kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde kanıtlamaktadır. Buzul çağı sona ererken çok sayıda yeryüzü hareketinin gerçekleştiği bilinmektedir. Yaygın kanaat Türk Boğazları'nın Buzul Çağı'nın sona ermesinden ortalama bin yıl sonra, MÖ. 9.000'li yıllarda yaşanan epirojenik hareketler sonrasında oluştuğu şeklindedir (Arslan, 2010: 31).

Boğazların oluşmasıyla Karadeniz kapalı bir göl olmaktan kurtulmuş, Karadeniz havzasının dört bir yanında yerleşmeye uygun, verimli yeni yaşam alanları ortaya çıkmıştır. Bu durum kaçınılmaz olarak rekabeti ve klanlar arası kanlı çatışmaları da beraberinde getirmiştir. Boğazlar ve Karadeniz hakimiyetiyle ilgili yazıya geçen ilk kanlı çatışma Truva Savaşı'dır (Mellaart, 1968: 191). Antik Çağ'da ve günümüzde

Karadeniz’de hakimiyet kurmanın ya da en azından Karadeniz kıyılarında varlık gösterebilmenin ön koşulu Boğazları kontrol etmek olduğundan Truva Savaşı sonrasında Boğazlarda ve Boğazlar jeopolitiğinde çatışmalar devam etmiştir. Sırasıyla, Yunan site devletleri, Persler, Roma, Bizans ve Türkler Boğazlar jeopolitiğine hâkim olarak Karadeniz’in statüsünde söz sahibi olmuşlardır. İstanbul’un fethine kadar Boğazlar ve Karadeniz’in statüsü konusu çok uluslu anlaşmazlıkların merkezindedir. Fetih sonrasında Osmanlı denetimi başlayıp anlaşmazlıklar dondurulmuştur.

KüçükKaynarca Antlaşması Boğazların çok uluslu bir sorun haline gelmesini başlatacak sürecin kapısını aralamıştır. Bu tarihten itibaren Boğazlar ve Karadeniz jeopolitiğindeki güç mücadelesi yoğunlaşarak sürmüş, yukarıda da ifade edildiği gibi Boğazlar Türk denge diplomasisinin ana unsuru olagelmıştır. Soğuk Savaş süresince Boğazların, Türk diplomasisi için en etkili araçlarından birisi olması tesadüf değildir.

2. Türk Boğazları Geçiş Rejimi ve Karadeniz’in Statüsü

Günümüzde Boğazlar geçiş rejimi ve Karadeniz’in tabi olduğu statü, 1841 yılında imzalanan Londra Sözleşmesi ve 1923 yılında Lozan Antlaşması ekinde yer alan Boğazlar Protokolü sonrasında imzalanan üçüncü çok taraflı metin Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile düzenlenmektedir. Montrö Sözleşmesi imzalandığında Boğazlardan günde ortalama 60 gemi geçiyordu. Bu gemilerin büyüklüğü ve kapasitesi diğer bir ifadeyle tonajları toplamda günümüz rakamlarının çok gerisindeydi.

Boğazlardan ticari gemi geçiş oranı II. Dünya Savaşı sonrasında hızla artmış, Soğuk Savaş sonrasında günlük geçiş ortalaması 150 gemiye kadar ulaşmıştır. Gemi sayıları üç kat artarken geçiş tonajı geçiş sayısının birkaç kat fazlası oranda yükselmiştir. Diğer bir ifadeyle Montrö imzalandığında Boğazlardan ortalama geçiş ağırlığı gemi başına 10.000 ton civarındayken, Soğuk Savaş sonrasında bu oran iki hatta üç katına çıkmış, üç gemi ağırlığında yeni sınıf gemiler Boğazlardan geçmeye başlamıştır. Doğal olarak gemi sayılarının düşmesi gerekirken artan ticari hacmin baskısıyla geçiş yapan gemi sayıları da artmıştır.

Aynı durum askeri gemi geçişleri için de geçerlidir. Montrö’ye göre Boğazlardan aynı anda 15.000 ton askeri gemi geçebilmektedir. Karadeniz’de kıyıdaş olmayan devlet gemileri üç haftadan uzun süre kalamayacak olup, toplam tonaj 45.000 tonu geçemeyecektir (Draper, 1984: 13). Montrö imzalandığında gemilerde kullanılan top sistemleri, namlu çapları, uçar birlikler günümüzden tamamen farklıydı. Örneğin, savaş gemi tonajları günümüzden oldukça düşüktü.

Boğazlardan bir seferde en fazla dokuz adet toplam 15.000 ton miktarı ağırlığında savaş gemisinin geçişine izin verilmesine karşın (Montrö Sözleşmesi, 1936: maddeler 8-11) günümüzde 70.000 hatta daha fazla tonajda savaş gemileri imal edilmektedir. Ayrıca Montrö imzalandığında uçak gemileri yoktu. Uçak gemisi sayılabilecek, güvertesinde gözlem uçağı taşıyabilecek çok büyük olmayan gemiler vardı. Füzeler sistemleri henüz kullanımda değildi ve nükleer enerji bilinmiyor, nükleer enerjiyle işleyen gemiler inşa edilmiyordu (Montrö Boğazlar Sözleşmesi, 1936).

Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin 6. Maddesi Boğazlardan geçiş yapan gemi güvertesinde bulunabilecek uçak araç geçişini düzenler. Buna göre geçiş yapan Savaş gemileri uçak taşıyorsa, bu uçaklar geçiş esnasında sabit kalacaklar, hiçbir şekilde havalanamayacaklardır (Montrö Boğazlar Sözleşmesi, 1936: 6). İlk bakışta bu madde Boğazlardan uçak gemisi geçirilmesinin serbest olduğunu akla getirebilir. Oysa güvertesinde uçak taşıyan gemilerden kasıt, günümüzde güvertesinde bombardıman uçağı taşıyabilen devasa büyüklükte uçak gemileri değildir. Montrö Sözleşmesi imzalandığında uçaklar düşman hedeflerini bombalamak amacıyla değil, daha çok gözetleme maksadıyla kullanılıyordu. Uçaklardan düşman hatlarına bildirimler atılmakta, bazen pilotlar tarafından pimi çekilen el bombaları düşman hatlarına bırakılmaktaydı.

Gerek düşman hatlarının net fotoğrafını çekebilmek gerek bildiri atabilmek gerekse el bombası bırakabilmek için uçakların düşman hatları üzerinde alçalması gerekliydi. Aksi durumda bildirimler rüzgârda savrulurken hedeflenen yerinin uzağına düşebilmekte, fotoğraflardan ayrıntılar tespit edilememekte, el bombaları ise düşman hatları yerine dost birliklerin üzerine savrulabilmekteydi. Hatta, pimini çektiği el bombasını düşman hatlarının en hassas sektörüne atmaya çalışırken ya ani manevranın ya da rüzgârın etkisiyle pimini çektiği el bombası kokpite düşüp uçağı infilak ettirdiğinden hayatını kaybeden çok sayıda pilot vardır.

Sözün özü, Montrö'nün 6. maddesi ile güvertesinde uçak araç bulunarak geçişine izin verilen savaş gemileri bombardıman uçağı taşıyan gemiler değildir. Çünkü bu tarihte II. Dünya Savaşı'nda etkin olarak kullanılacak bombardıman uçakları henüz geliştirilme aşamasındadır ve henüz Sözleşme maddesinde atıf yapılabilecek şekilde kullanılmamaktadırlar. Soğuk Savaş süresince Sovyetler Birliği'nin birkaç kez, Soğuk Savaş sonrasında Rusya Federasyonu'nun birkaç kez ve Çin'in Boğazlardan bir kez uçak gemisi geçirdiği bilinmektedir. Bu geçişlerin tamamı kuzey güney yönünde gerçekleşmiştir. Sovyetler döneminde Rus uçak gemileri Boğazlardan, hava

yetenekli kruvazör ya da Montrö'ye ters düşmeyecek sınıflarda gösterilerek geçirebilmiştir.

Çin ise, Sovyetler çökünce tamamlanamayıp yarım bırakılan uçak gemisi Varyag'ı söküp jilet yapacağı bahanesiyle Boğazlardan geçirmiş, gizli tutulan ilk planlama ile uygun olarak Varyag uçak gemisine dönüştürülmüştür. Bütün bu kuzey-güney yönündeki geçişler Türkiye'nin Montrö'yü geniş yorumlaması sonucu gerçekleşmektedir. Geçişler kuzey-güney yönünde değil de güney-kuzey yönünde gerçekleşseydi bu durumda Karadeniz'in statüsü de geçişlerden etkileneceğinden ilk olarak Sovyetler ya da halef devlet Rusya Federasyonu'nun geçişlere itiraz yönelteceğine kuşku yoktur.

Açıkça görüldüğü gibi Karadeniz'in statüsü ile Boğazlar güney-kuzey geçiş rejimi arasında koşullu bağlantı vardır. Zira Karadeniz'in Boğazlar haricinde açık deniz bağlantısı mevcut değildir. Bu nedenle Boğazlardan geçecek savaş gemisi sayı, tonaj ve sınıfı Karadeniz'deki statükoyu doğrudan etkileyecektir. Bu tür bir uygulama Rusya'nın güney sahillerini sorun yaşadığı Batı Devletlerine karşı savunmasız hale getirecektir. Moskova, Boğazlardan uçak gemisi ve tonaj fazlası gemi geçirirken Montrö'nün toleranslı uygulanmasını istemekte bunlar karşın güneyden gelen herhangi bir savaş gemisinin Karadeniz'e çıkarken Montrö kural, limit ve süre kısıtlamalarına mutlaka uymasını talep etmektedir. Örneğin, son Dombass krizinde Amerikan savaş gemilerine tonaj sınırlamaları nedeniyle itiraz edilerek gemilerin Karadeniz'e girmesi engellenmiştir (tr.sputniknews.com). Türkiye, imzalanmasından itibaren Montrö'nün uygulanmasında orta bir yol tutarak, dış politikasını Montrö'yü tartışmaya açmayacak, Rusya'nın itirazlarına olanak sağlayamayacak şekilde uygulamayı tercih etmektedir.

3. Türk Dış Politikası ve Türk Boğazları

Türk dış politikası tarihi tecrübelerin ve son 200 yılda Rusya'ya karşı yapılan savaşların etkilerini halen bagajında taşımaktadır. Bu nedenle Boğazlar ya da Karadeniz ile ilgili üretilen politikalarda Rusya'nın hassasiyetleri dikkate alınmaktadır. Soğuk Savaş sonrası ilk yıllarda Karadeniz yakın havzasında ortaya çıkan güç ve otorite boşluğunu doldurmaya çalışan fakat olanakları bu büyüklükteki bir girişim için yetersiz kalan Türkiye, Rusya Federasyonu'nun önce 1992 yılında imzalanan Taşkent Antlaşması, hemen sonrasında 1993 senesinde ilan edilen Yakın Çevre Doktrini karşısında politikalarını yeniden şekillendirmek zorunda kalmıştır.

Yeni yapılanma kapsamında Kafkaslar, Türkistan ve Balkanlar'da çatışan Türk-Rus çıkarları Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) gibi bölgesel örgütler vasıtasıyla Rusya Federasyonu ile çakışan çıkarların ortak bir düzlemde

rehabilite edilmesi amaçlandı. Özellikle enerji nakil hatları, enerji güvenliği ve paylaşımı gerek Kafkaslar gerekse Türkistan bölgesinde Türk-Rus ilişkilerindeki en hassas konular olarak ortaya çıktığından, bu alanlarda anlaşmazlıklardan daha çok anlaşılabilir konuların öne çıkartılması şeklinde bir politika benimsendi.

Türkiye, ilk yıllarda Rusya tarafından dünya piyasalarına arz edilen petrol ve doğalgazın kendi topraklarından geçen boru hatları vasıtasıyla Akdeniz kıyısındaki terminallere indirilip buradan satılmasını arzulayan bir politika takip etti. Böylece Boğazlardan geçen ve miktarı her geçen yıl daha da artan petrol ve doğalgaz tanker yoğunluğunun azaltılması, enerji kaynağı nakli gibi yaşamsal bir alanda stratejik avantaj ve kazanç elde edilmesi planlandı.

Türkiye'nin bu politikalarına karşı Rusya, iki yaşamsal enerji kaynağının dünya piyasalarına arzında Türkiye'ye bağımlı olmak istemediğinden Montrö'nün Boğazlardan sivil gemi geçişine sınırlama konulmasını engelleyen 1. maddesini sürekli gündeme getirerek ve 1994 yılında yayınlanan ilk Boğazlar Tüzüğü'ne itiraz yönelterek karşı çıktı. Rusya'nın ikinci hamlesi Tuapse limanı terminalinde toplanan doğalgaz ve petrolün gemilerle Bulgaristan'ın Varna limanına buradan güneye inip Yunanistan'dan geçerek Ege Denizi'ne ulaşması projesidir. Proje gündemden kalkmamış olmasına rağmen henüz tamamlanamamıştır. Bu projede Türkiye'nin bypass edilmesi dikkat çekicidir.

Soğuk Savaş sonrası ilk karmaşık, kaotik yıllarında Rusya ile Türkiye arasında enerji güvenliği, nakli ve paylaşımı konusunda anlaşmazlıklar yaşanmış olmakla birlikte, sonraki yıllarda uzlaşma alanlarının genişlediğini söylemek mümkündür. Nitekim 2020 yılında hizmete giren Türk Akımı, Türkiye'nin MEB alanını kullanarak, Türkiye'yi bypass etmeden Avrupa pazarlarına gitmektedir. Türk münhasır ekonomik bölgesinden geçtiği için Türk Akımı adını alan son nakil hattı Rusya'nın 1990'lı yıllardaki politikasını büyük oranda değiştirdiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Türk dış politikası yapımında özellikle 1980'li yılların ortalarından itibaren enerji güvenliği, paylaşımı ve nakil hatları konusunun belirleyici olduğunu söylemek mümkündür. Boğazlar ve Karadeniz politikası da son on yıllarda bu doğrultuda şekillenmiştir. Rusya ile Türkiye arasındaki rekabetin son dönemde iş birliğine doğru evrilmesinde enerji ile ilgili politikaların kritik rol oynadığına kuşku yoktur. Karadeniz'deki MEB alanı ve Boğazlar Türkiye'nin elini güçlendiren dış politika araçları olarak ortaya çıkmaktadırlar.

Kaynakça

Arslan, M. (2010). *İstanbul'un ilkçağ tarihi*. Odin Yayıncılık.

Draper, C. G.I.A.D. (1984). Soviet sea power. *The Times*. September 6.

Mellaart, J. (1968). Anatolian trade with Europe and Anatolian geography and culture Provinces in the late bronze age. *Anatolian Studies*. vol. 18.

Montrö Boğazlar Sözleşmesi, 1936.

Sputnik (10 Nisan 2021).
<https://tr.sputniknews.com/rusya/201912271040926372-rus-elci-yerhov-kanal-istanbul-montroyle-belirlenen-rejimi-degistirmez/>

**4. SİYASET BİLİMİ
VE
ULUSLARARASI
İLİŞKİLER
KONGRESİ**

01-03 Eylül 2021
01-03 Sept. 2021

www.ircongress.org

**4th POLITICS
&
INTERNATIONAL
RELATIONS
CONGRESS**

Protokol Dergisi

Çağrı Metni

Protokol dergisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Stratejik Araştırma Merkezi bünyesinde yayımlanmaktadır. Uluslararası İlişkiler, Sosyoloji, Ekonomi, Kent, Çevre ve Yönetim konuları başta olmak üzere sosyal bilimler alanına dair kısa makalelere yer veren dergi, Şubat ve Ağustos olmak üzere yılda iki kez yayımlanmaktadır.

Kısa makalelerin yanı sıra derginin her sayısında rapor, derleme, konferans notları, örnek olay, kitap tanıtımı vb. makale dışı yazılara da yer verilmektedir.

Dergi, öncelikli olarak ilgili alanlardaki güncel strateji temelli konulara dair tartışmaları okuyucu ile buluşturmayı hedeflemektedir.

Bu bağlamda hazırladığınız çalışmalarınızı bekliyoruz...

Genel yayım ilkeleri ve yazım kuralları için:

www.ktu.edu.tr/sam/protokol

Dergiye yazı göndermek için:

suna.ersavaskavanoz@ktu.edu.tr

**KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**
Stratejik Araştırma Merkezi

SAM

YÖNETİM KURULU

Müdür

Doç. Dr. Özgür TÜFEKÇİ

Müdür Yardımcıları

Doç. Dr. Abdullah UZUN

Dr. Öğr. Ü. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Üyeler

Prof. Dr. Bünyamin ER

Doç. Dr. İsmail KÖSE

Doç. Dr. Umut ÜZAR

Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ

ÇALIŞMA GRUPLARI

Ekonomik Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Doç. Dr. Umut ÜZAR

Arş. Gör. Tuğçe ADIMLI
Sema ŞEKER

Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ

Doç. Dr. Bayram SEVİNÇ
Dr. Öğr. Ü. Hüseyin YADIGAROĞLU
Arş. Gör. İlhan BİLİCİ

Kent, Yönetim ve Çevre Araştırmaları Çalışma Grubu

Koordinatör: Dr. Öğr. Ü. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Doç. Dr. Abdullah UZUN
Öğr. Gör. Fatma NALBANT
Arş. Gör. Tülay DEMİR
Arş. Gör. Kubilay DÜZENLİ
Arş. Gör. Nisa ERDEM
Arş. Gör. Abdülgazi YIKICI
Kübra ÖZDEMİR
Aynur YILDIRIM

Uluslararası Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Dr. Öğr. Ü. Vahit GÜNTAY

Doç. Dr. İsmail KÖSE
Arş. Gör. Göktuğ KIPRIZLI
Arş. Gör. Fevzi KIRBAŞOĞLU
Ceren HAKYEMEZ
Dilek KARADENİZ
Muharrem BAYRAK
Muhammed Resul EROĞLU
Mehmet Can ALBAYRAK
Nurfer GEZER
Lütfü OSMANOĞLU
Aleyna TEMİZ
Münevver YAVUZ
Ogün YILMAZ

**KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**
Stratejik Araştırma Merkezi

PROTOKOL